

A digitális oktatás tapasztalatai 2020-ban

Dr. Szőke-Milinte Enikő
PPKE

Digitális tanulás és tanulási motiváció

a megértésre törekvés, az elsajátítási motiváció, a személyes tanulási célok pozitív összefüggést mutatnak az iskolai vagy egyetemi tanulmányokkal és teljesítménnyel (Ketonen, Dietrich, Moeller, Salmela-Aro 2018; D. Molnár–Gál 2019)

- az iskola vagy egyetem iránti pozitív attitűd, a tanulás és az iskolai légkör iránti elköteleződésnek fontos szerepe van a kiégés, az alacsony teljesítmény és a lemorzsolódás elkerülésében (Wang–Eccles 2012)
- az életkor előrehaladtával, az iskolai tapasztalatok gyarapodásával sok gyermeknél csökken a tanulási motiváció (Stipek 1993, idézi Józsa 2000)
Meg kell tanítani a gyerekeknek azt, hogy önmagáért élvezzék a tanulást, ne csak azért, hogy jó jegyeket kapjanak.
- „Azok a gyerekek, akik élvezik a kihívások legyőzését, felnőtt életükben is keresni fogják a kihívást jelentő helyzeteket. Nagyobb valószínűséggel ragadnak meg új lehetőségeket, keresnek új módszereket, dolgoznak olyan feladatokon, amelyeknek nincs egyértelmű megoldása, és ösztönöznék másokat arra, hogy nehéz problémákon dolgozzanak.”

A tanulás optimális feltételei

1.

- a tanulás nem elszigetelten történik, hanem többnyire társas közegben, ahol a tanárok, osztálytársak hatással vannak a tanulási folyamatra

2.

- a tanuló aktív részvétele a folyamatban (saját céljai vannak, hatékony tanulási és motivációs stratégiákat használ)

3.

- a tanuló erőfeszítéseket tesz ahhoz, hogy a tanulása hatékony legyen

Alvi és Gillies 2015

Az adatgyűjtés módszere, eszköze

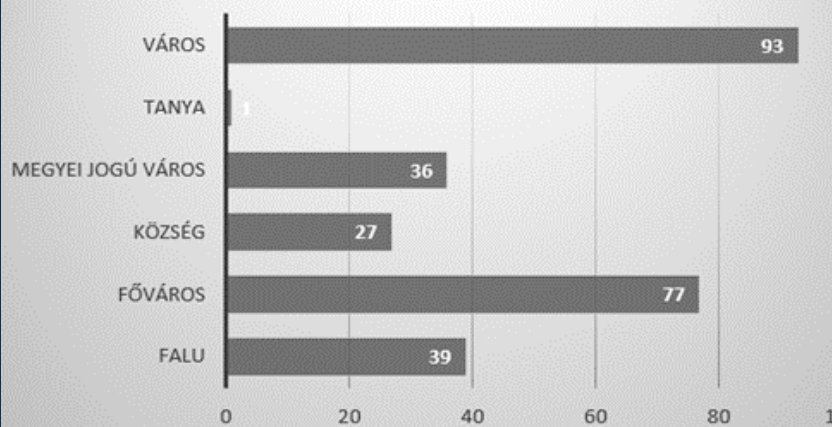

- Kérdőíves felmérés
- 2020 április-május
- Célcsoport: mindenki, aki tanulóként valamilyen digitális tanulási folyamatban részt vett, a bevezetett vészhelyzet és távolsági oktatás okán
- Online kérdőív:

<https://forms.gle/9dtPufyyX9joUT488>

A minta

A minta település szerinti megoszlása

Alcsoportok	Összesen	Férfi	Nő
ÁLTALÁNOS ISKOLA	13	6	7
GIMNÁZIUM	24	6	18
SZAKGIMNÁZIUM	27	4	23
SZAKKÉPZÉS	8	2	6
FELSŐOKTATÁS (BA)	43	10	33
FELSŐOKTATÁS (MA)	22	3	19
OSZTATLAN TANÁRI	65	18	47
FELNŐTTKÉZÉS (MÁSODDPLOMA, TOVÁBBKÉPZÉS)	34	2	32
PhD	11	3	8
FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS	8	1	7
OSZTATLAN KÉPZÉS	13	3	10
EGYÉB	7	1	6
ÖSSZESEN	273	58	215

132 település

átlagéletkor 24,8 év

az átlagtól való standard eltérés 10,5 év

a legfiatalabb válaszadó 7, a legidősebb 64 éves

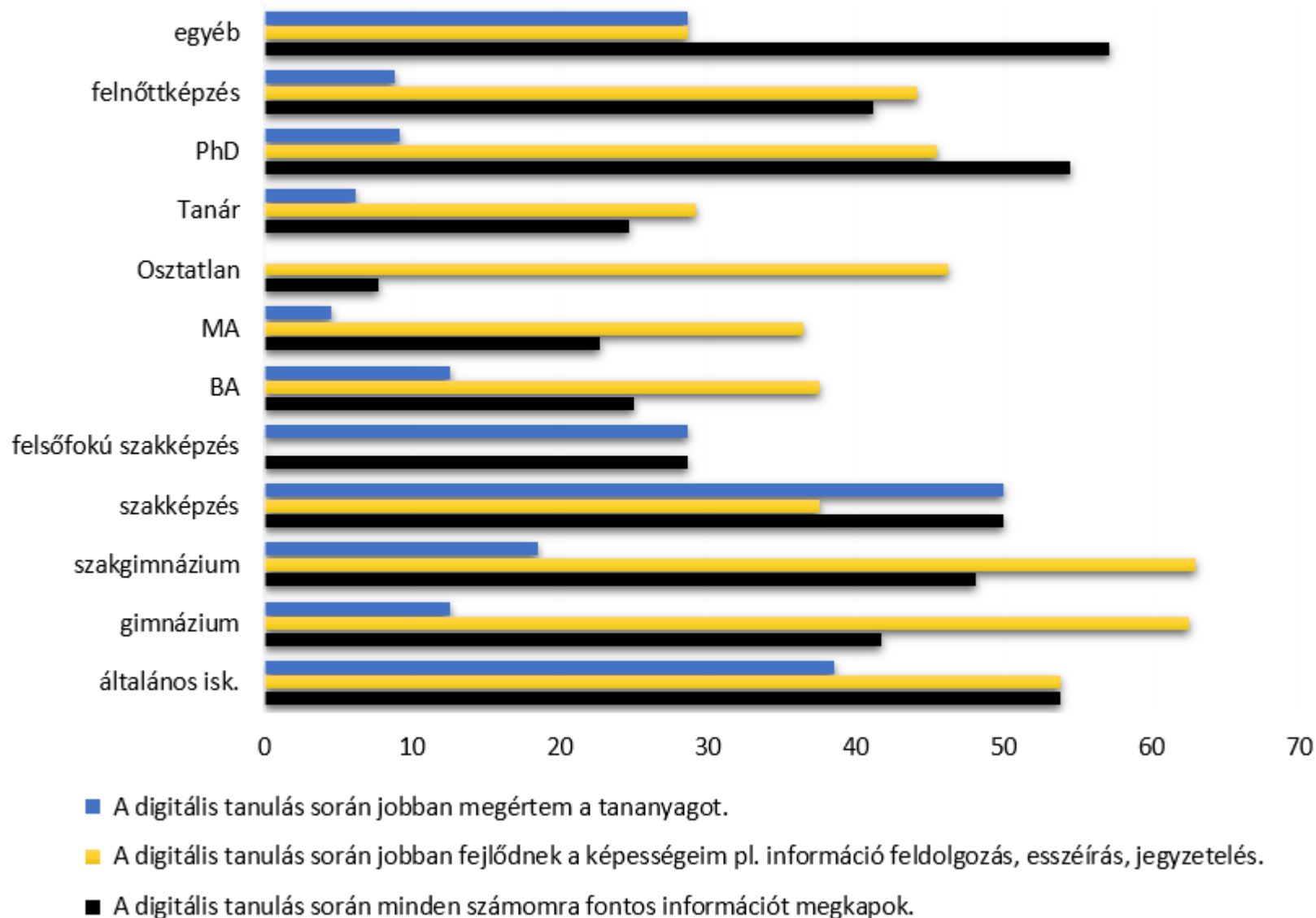

A célok mint tanulási motívumok

- a motiváció dinamikus öndetermináló folyamat, nem pusztán a külső és belső tényezőkre adott válaszok együttese (Réthy 2001)
- a megismerésben részt vevő a motívumfejlődés egy bizonyos szintjén képessé válik önmaga számára célokat megfogalmazni
- a célok elérni kívánt állapotok belső reprezentációi, ahol a célok egyaránt utalhatnak eredményekre, eseményekre és folyamatokra
- Józsa Krisztián (2002) elsajátítási és viszonyító célokat különböztet meg
- **az elsajátítási cél:** az új készségek, képességek elsajátítására, a tananyag megértésére, a kompetencia fejlesztésére irányuló motívum (tudok tanulni, szeretek tanulni, fejlődni)
- **a viszonyító cél:** mások túlteljesítésére, az egyéni képességek, önmagunk megmutatására irányuló törekvés (pl. jobban teljesítettem, mint a többiek?).

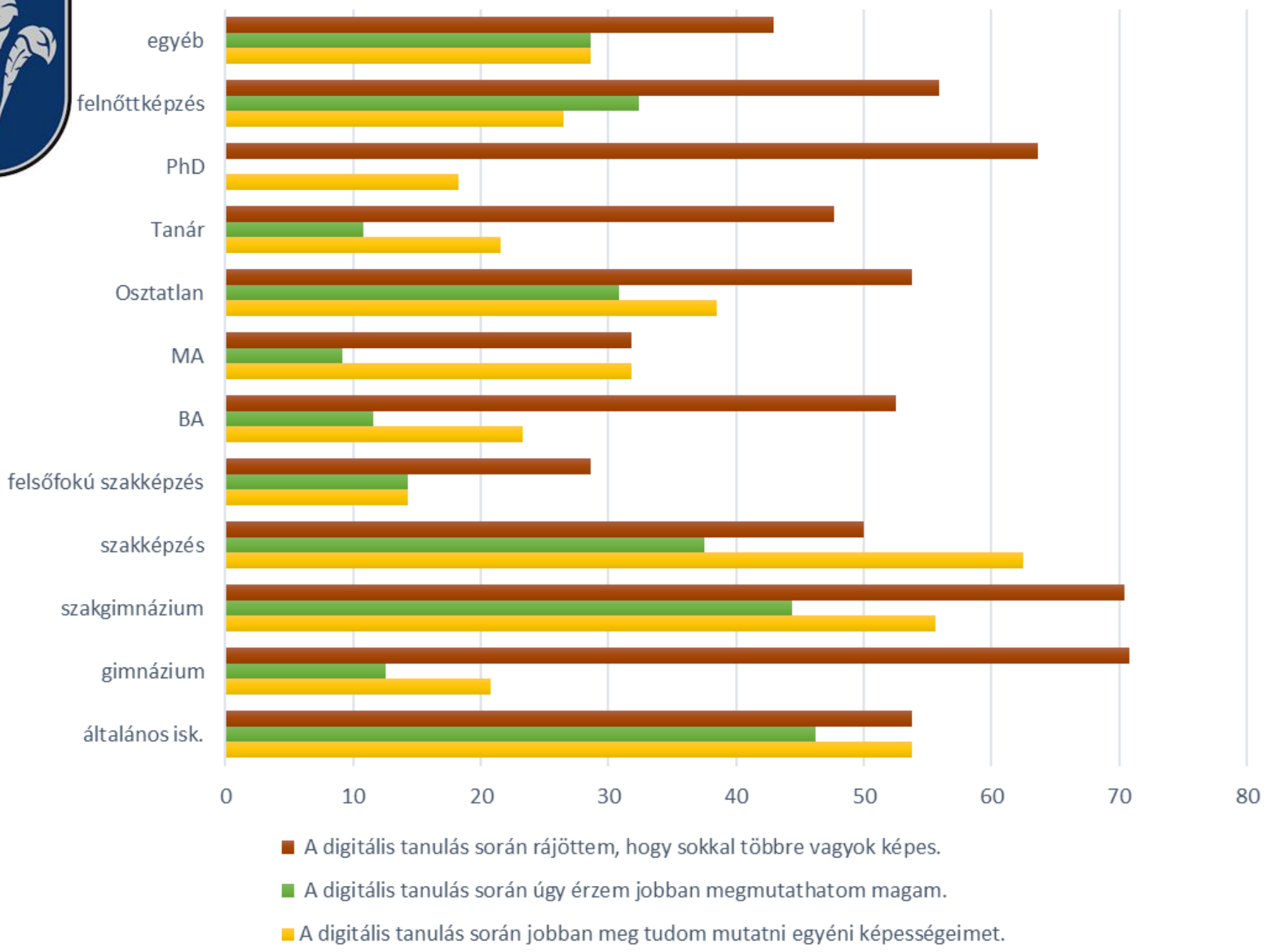

Elsajátítási célok alakulása a digitális tanulás során

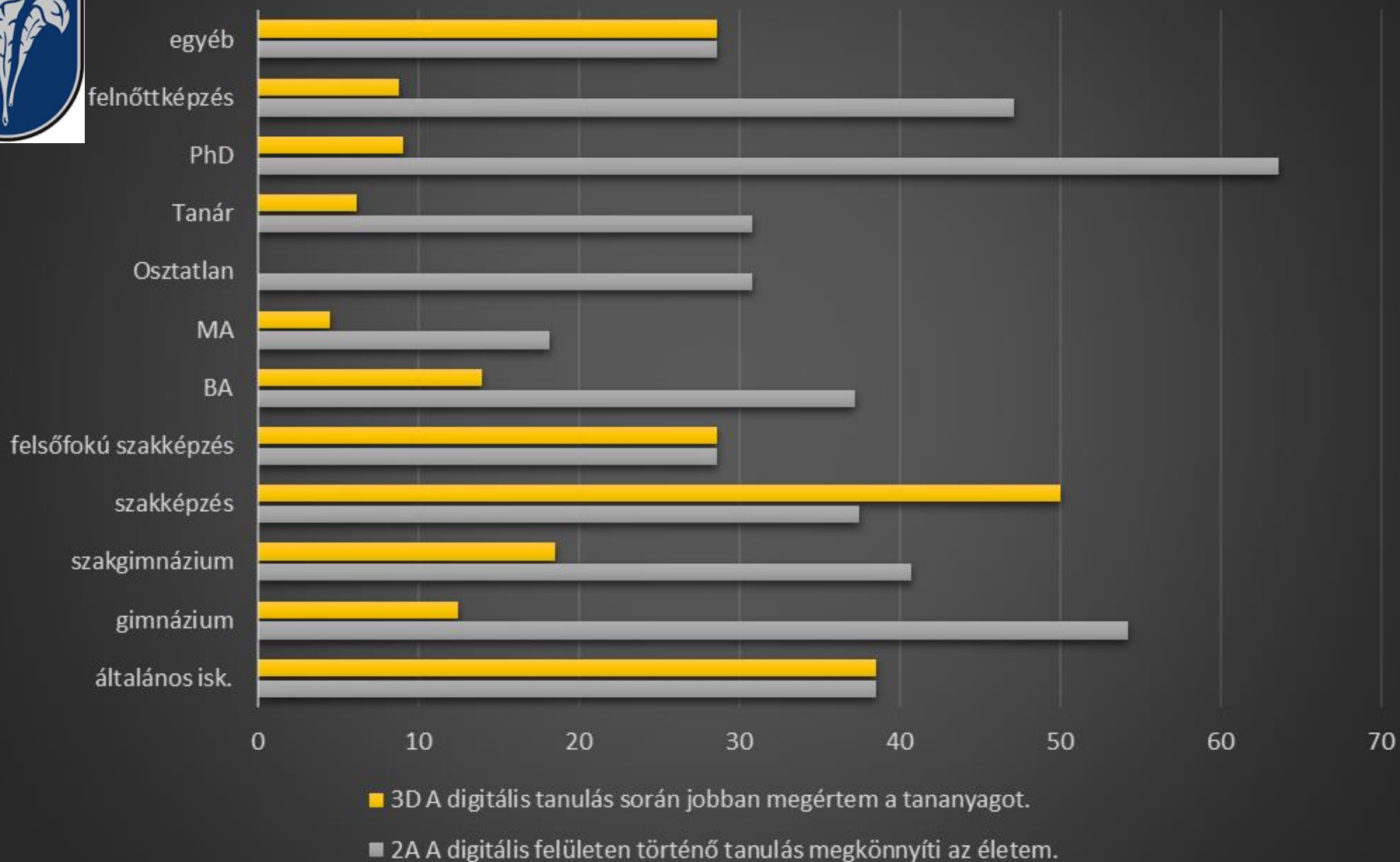

Viszonyítási célok alakulása a digitális oktatásban

A digitális oktatás előnye és hátránya

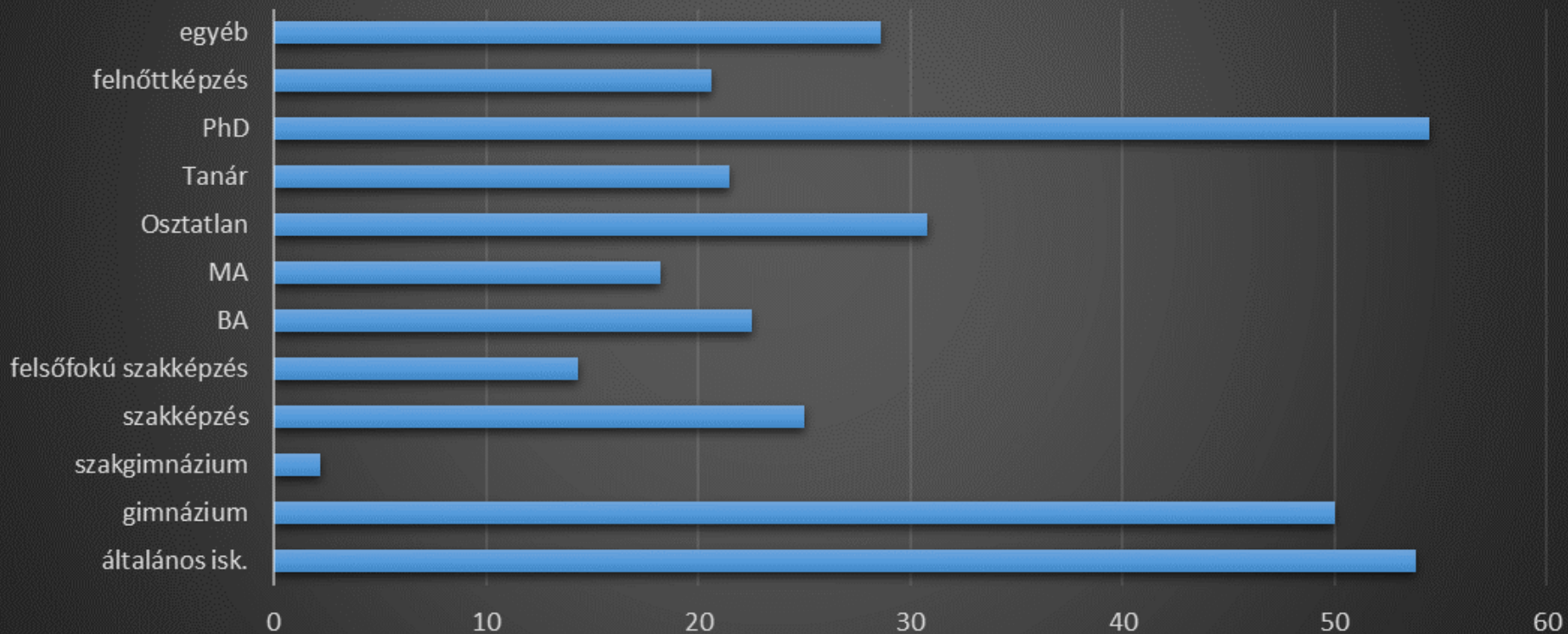
Tanulásra szánt idő / tanulási kedv

- A digitális oktatás során több időt szánok a tanulásra
- Amikor bejártam az iskolába/egyetemre nagyobb volt a tanulási kedvem.

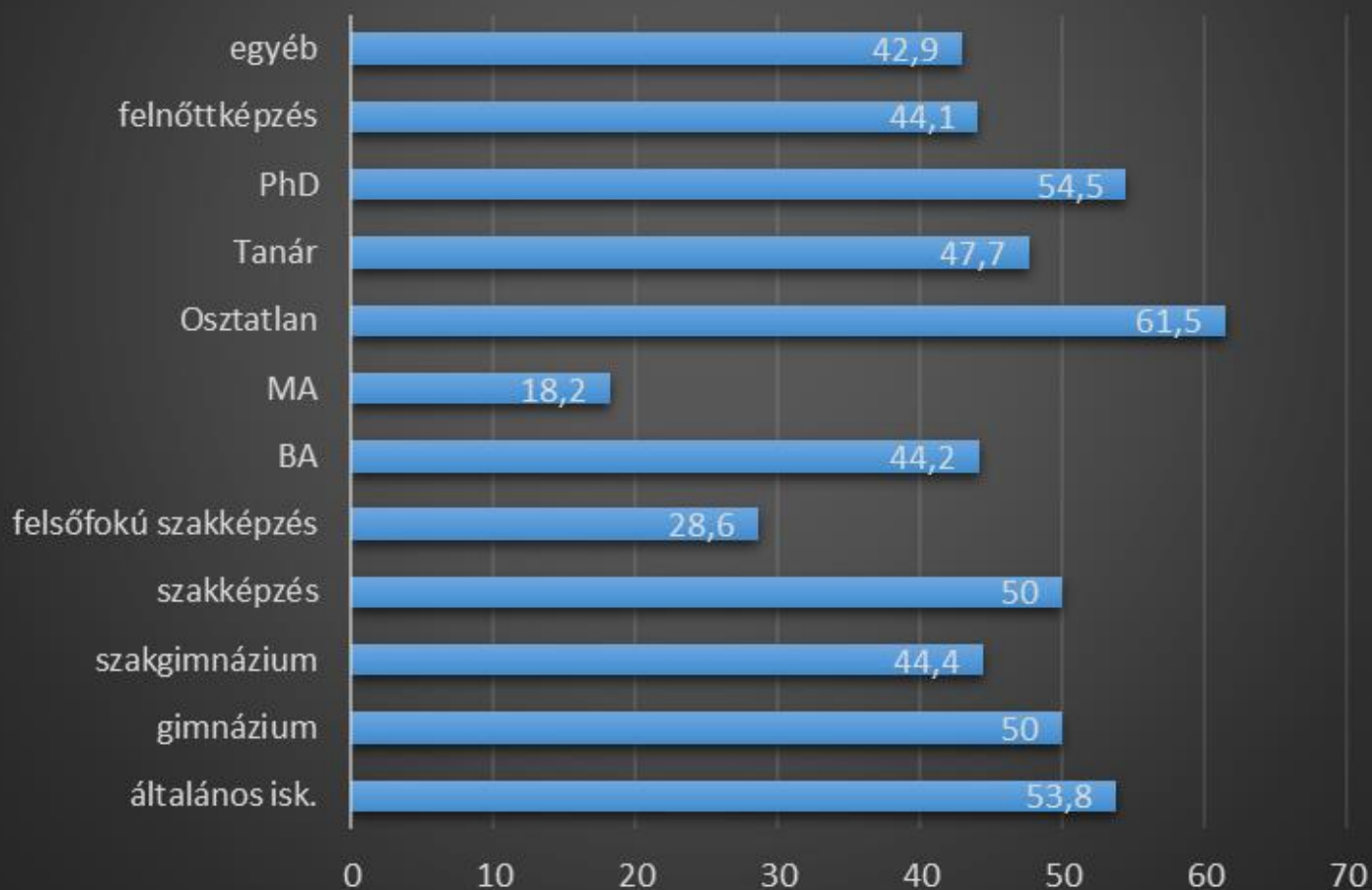

I A digitális tanulást legalább annyira szeretem, mint a személyes iskolai tanulást.

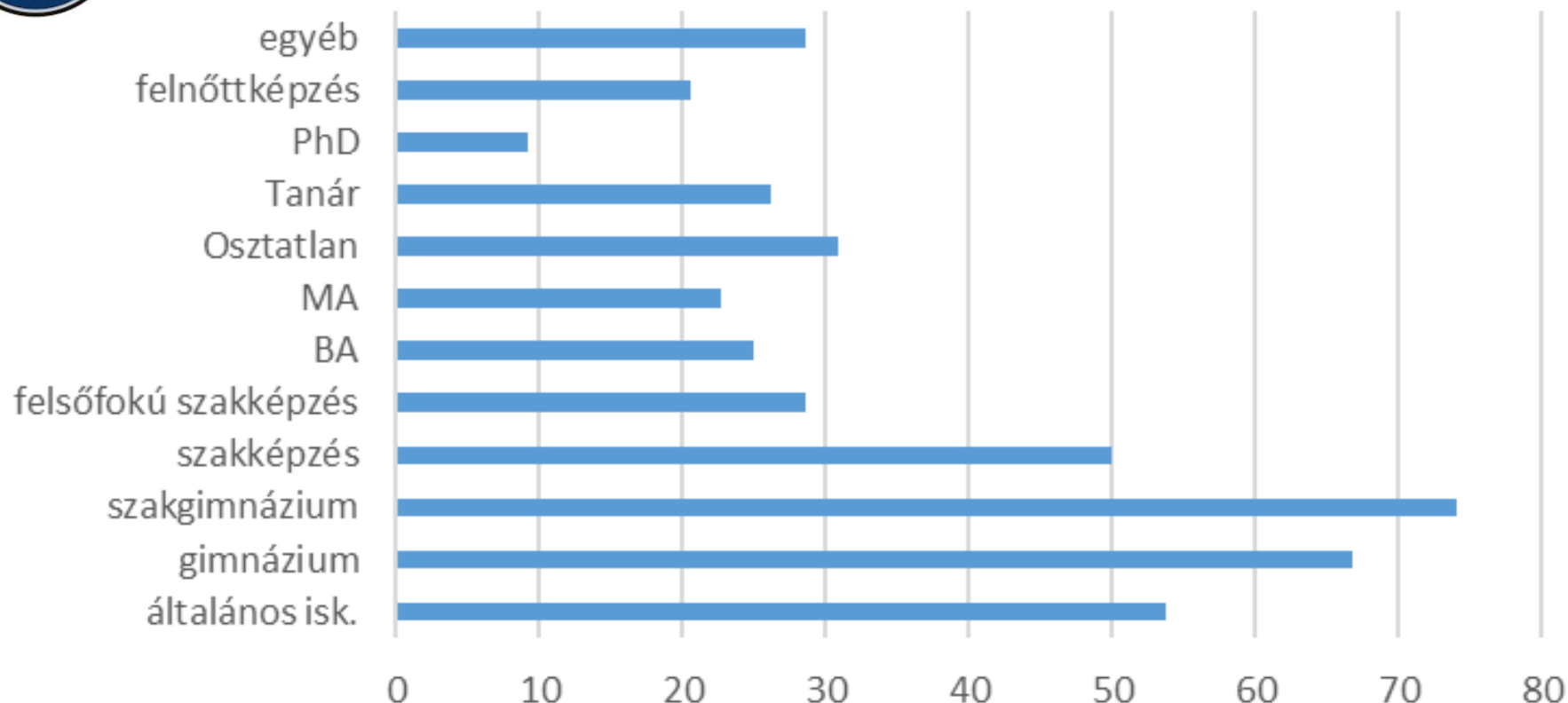

J A digitális tanulás már legalább annyira jól megy számomra, mint a személyes kapcsolaton alapuló iskolai tanulás.

A digitális tanulás során jobbak a tanulási eredményeim.

- a digitális oktatás lehetőség, de eredményessége, minősége nem egyértelmű
- a digitális tanulási környezet nem tartalmaz kellő súllyal olyan szándékokat, motívumokat, célokat, amelyek jobb teljesítményre sarkallnák a tanulásban résztvevőket

A tanulási motiváció és a környezet

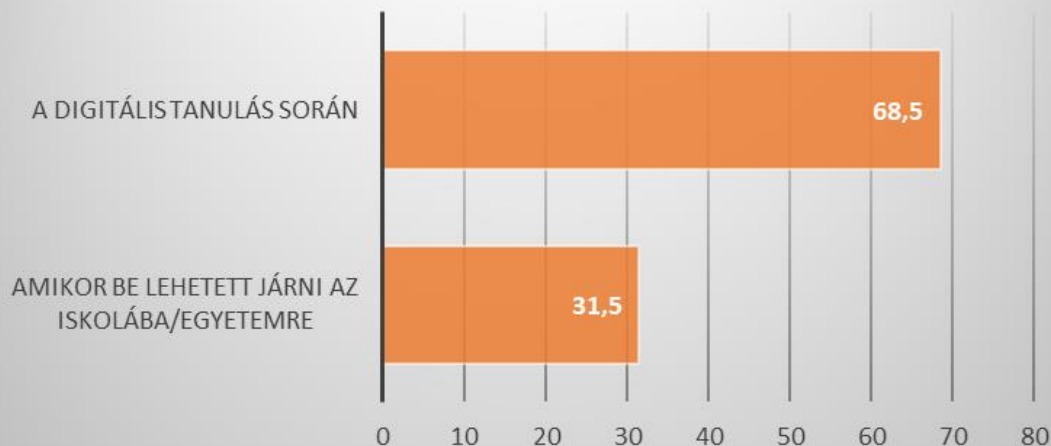
A tanulás fogalmának újraértelmezésében szerepet kaptak a **tanulás körülményei**, a nyelvészetben használatos kontextus jelentésének analógiájára a tanulás folyamatának – elsősorban társas – körülményei alapvetően meghatározzák annak eredményét (D. Molnár 2013; Nahalka 2002; Fejes 2015).

- a tanulás életszerűvé tételére
- a tanulói aktivitás
- a cselekvés növelésére (hány órát fordít tanulásra, mikor jut több hasznos információkhoz)
- a tanultak különböző körülmények közötti alkalmazására
- a tanulók közötti interakciók biztosítása

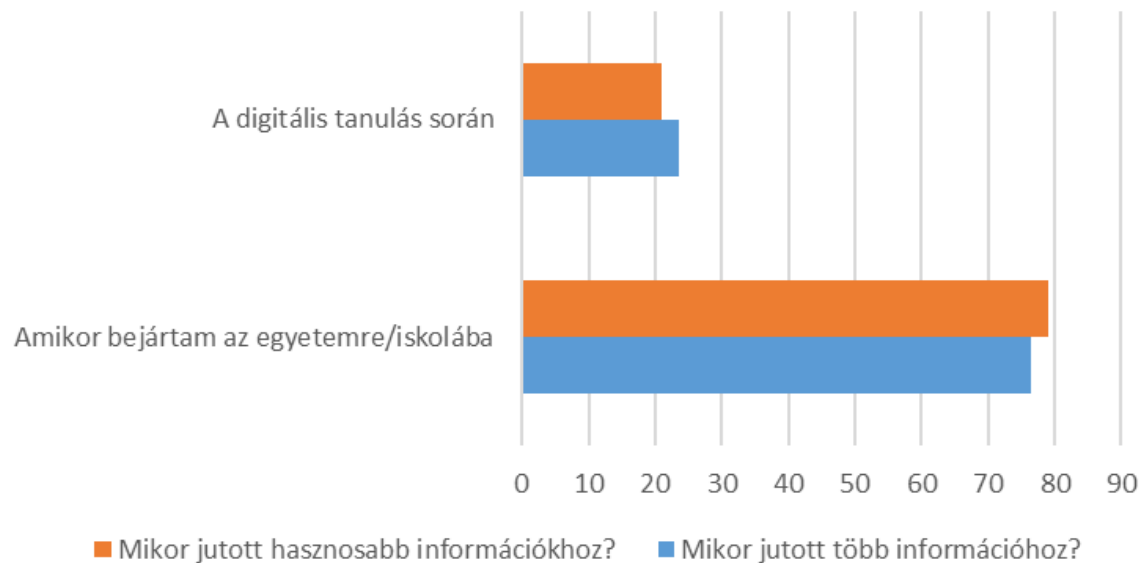
Kock, Slegers és Voeten 2005

Összességében mikor szánt több időt a tanulásra?

Az információk mennyisége, minősége

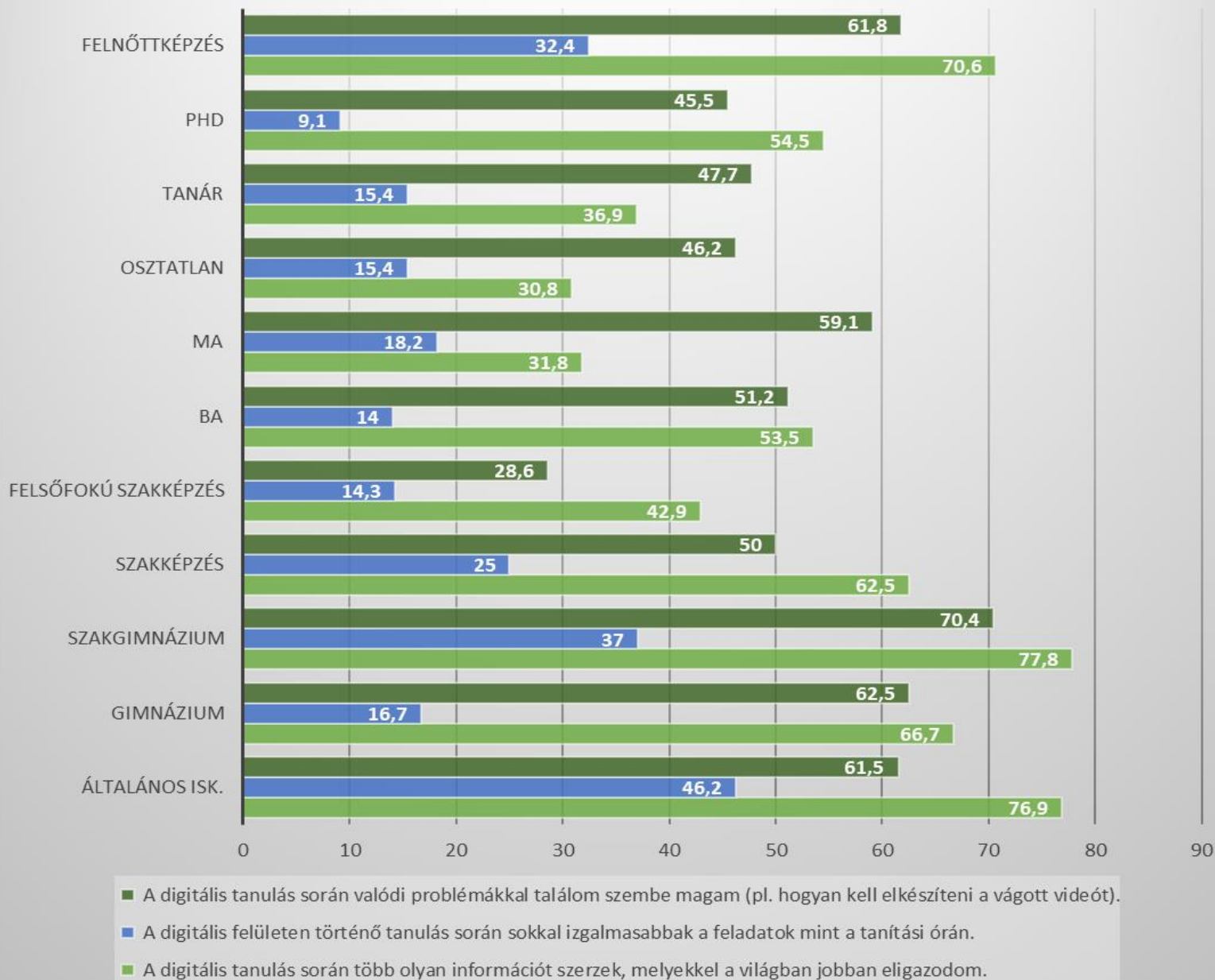

- a leghatékonyabb tanulási környezetek azok, amelyekben problémaalapú tanulást lehet folytatni (Arts, Gijssels, Segers 2002), ahol van helye az innovációnak (Kock, Slegers, Voeten 2005)
- az életszerűség és a társas interakciók lehetőségét hordozza magában (Szőke-Milinte 2019, 2020)
- az információs műveltség és az oktatáskutatás elvei szerint kialakított tanulási környezetek sem hozzák a várt eredményeket
- Miért?
- az innovatív környezetek tanulói önállóságot feltételeznek, ennek pedig az lenne a feltétele, hogy a mindenkori tanuló megfelelő erősségű motivációval és önszabályozó stratégiákkal rendelkeznek (Krajcik, Shin 2006; D. Molnár 2013)

Szituációtól függő motívumok

2020-A kényszerűen bevezetett digitális tanulás jellemzői

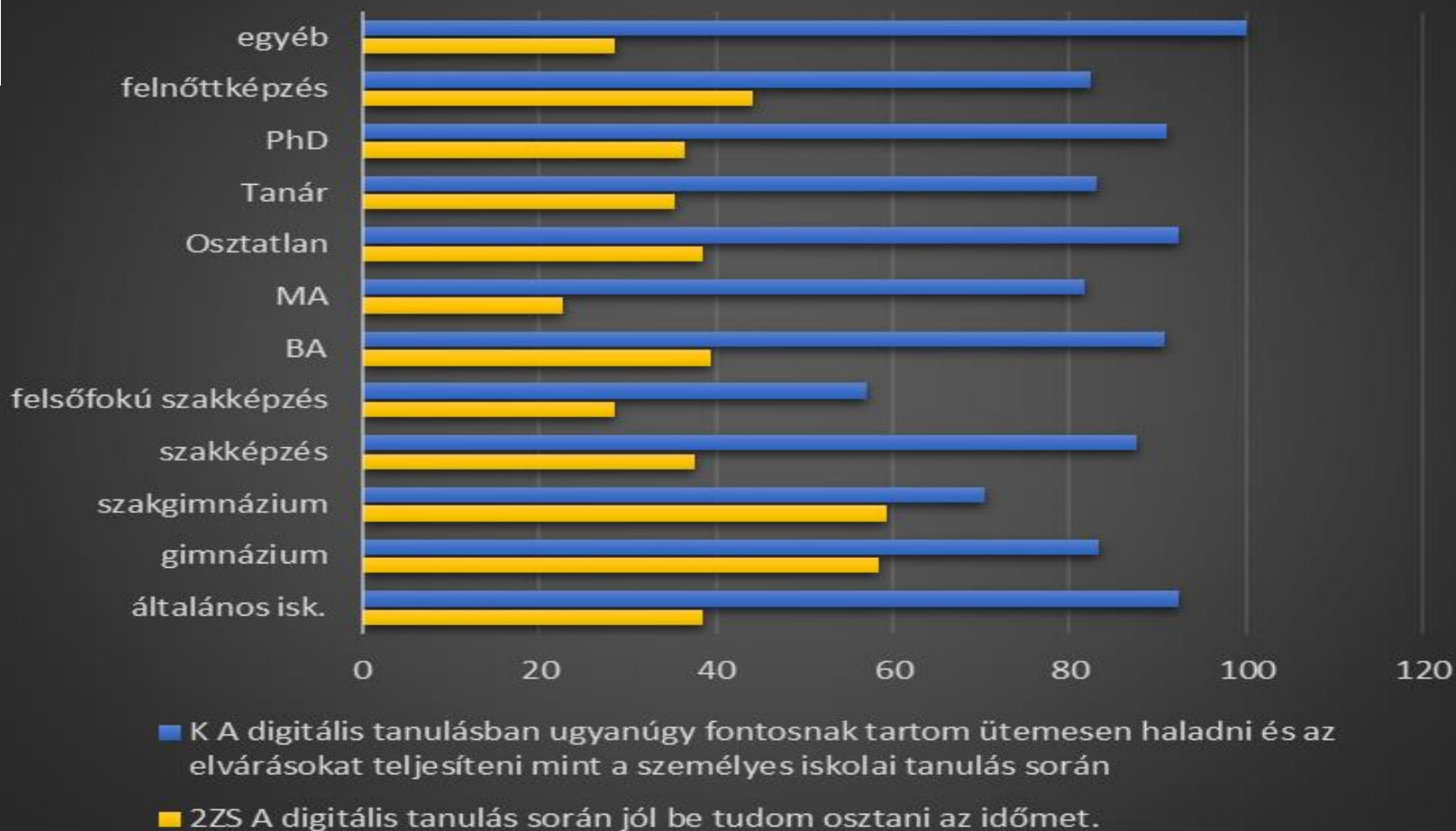
A digitális tanulás felkészületlenül érte az iskolákat
DigCompOrg keretrendszer 2014-2015

- megítélhetővé válik, az egyes oktatási intézmények mennyire felkészültek a tanulás korszerű módjainak támogatására
- a dokumentum egyértelműen meghatározza a digitális tanuláshoz szükséges minimum feltételeket:
- intézményi vízió, stratégia, implementációs terv, a vezetési modell, a digitális infrastruktúra kialakítása, a tanárok és a tanulók digitális kompetenciájának fejlettsége, új tanár és tanuló szerepek kialakítása, az adatelemzésen alapuló tanulás és a személyes visszajelzés, értékelés, a digitális tartalom és tanterv kidolgozása, a hálózatosodás és a partnerségek kialakítása, az iskolán kívüli tanulás formáinak elismerése.
- az infokommunikációs technológia nem kiegészítette a valódi tanulási környezetet, hanem átvette annak a helyét - ez éppen annyira hatástalan, mint amikor csak kontakt tanulási környezetet tudtunk biztosítani a tanulók számára

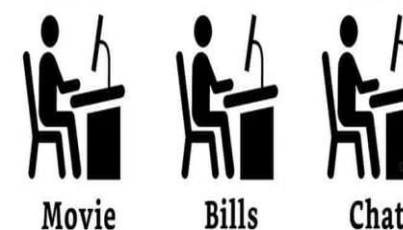
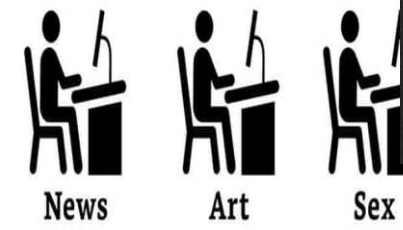
A digitális tanulás jellemzői

Időbeosztás, startégia

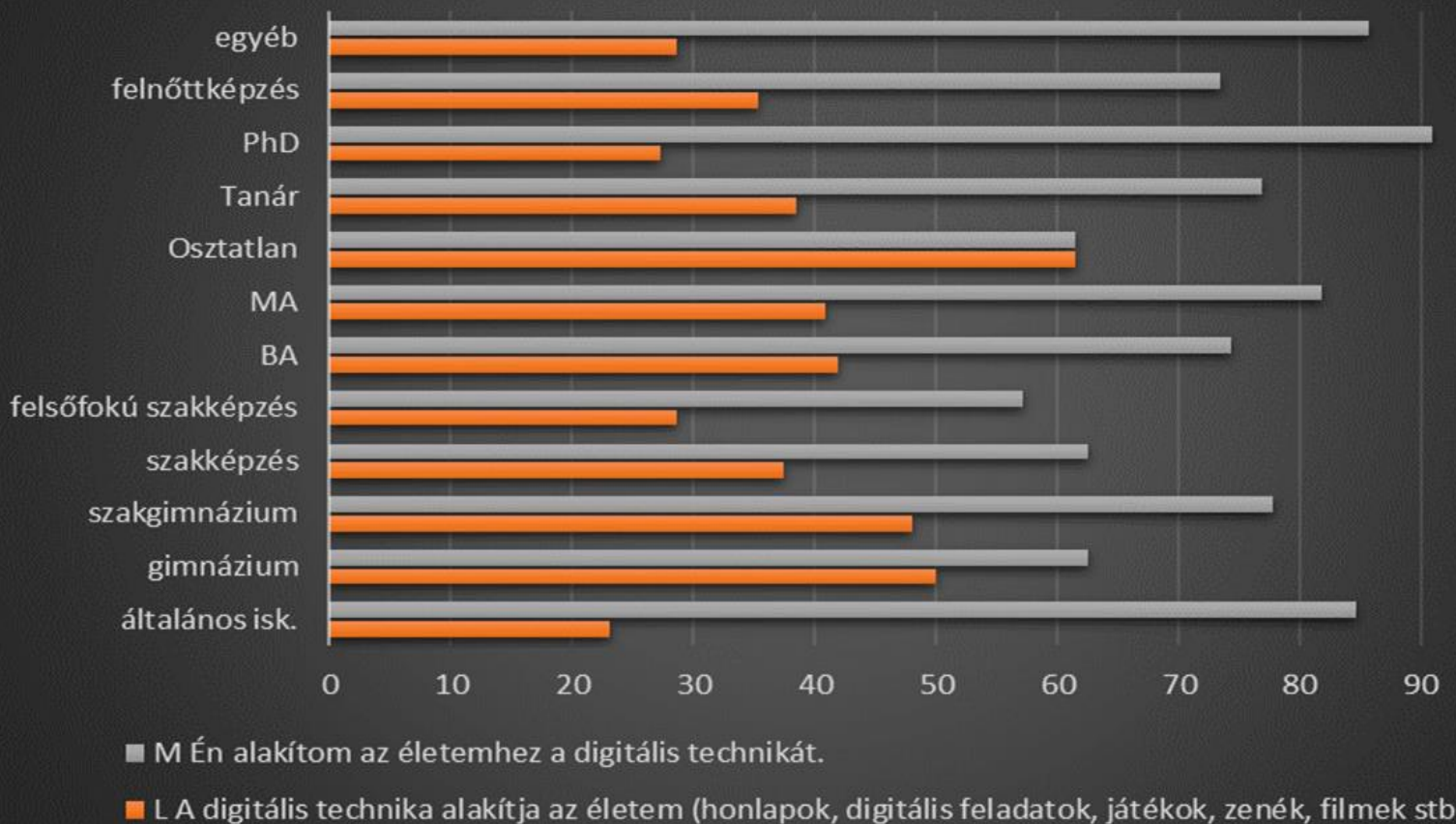

ve want?

Függőség

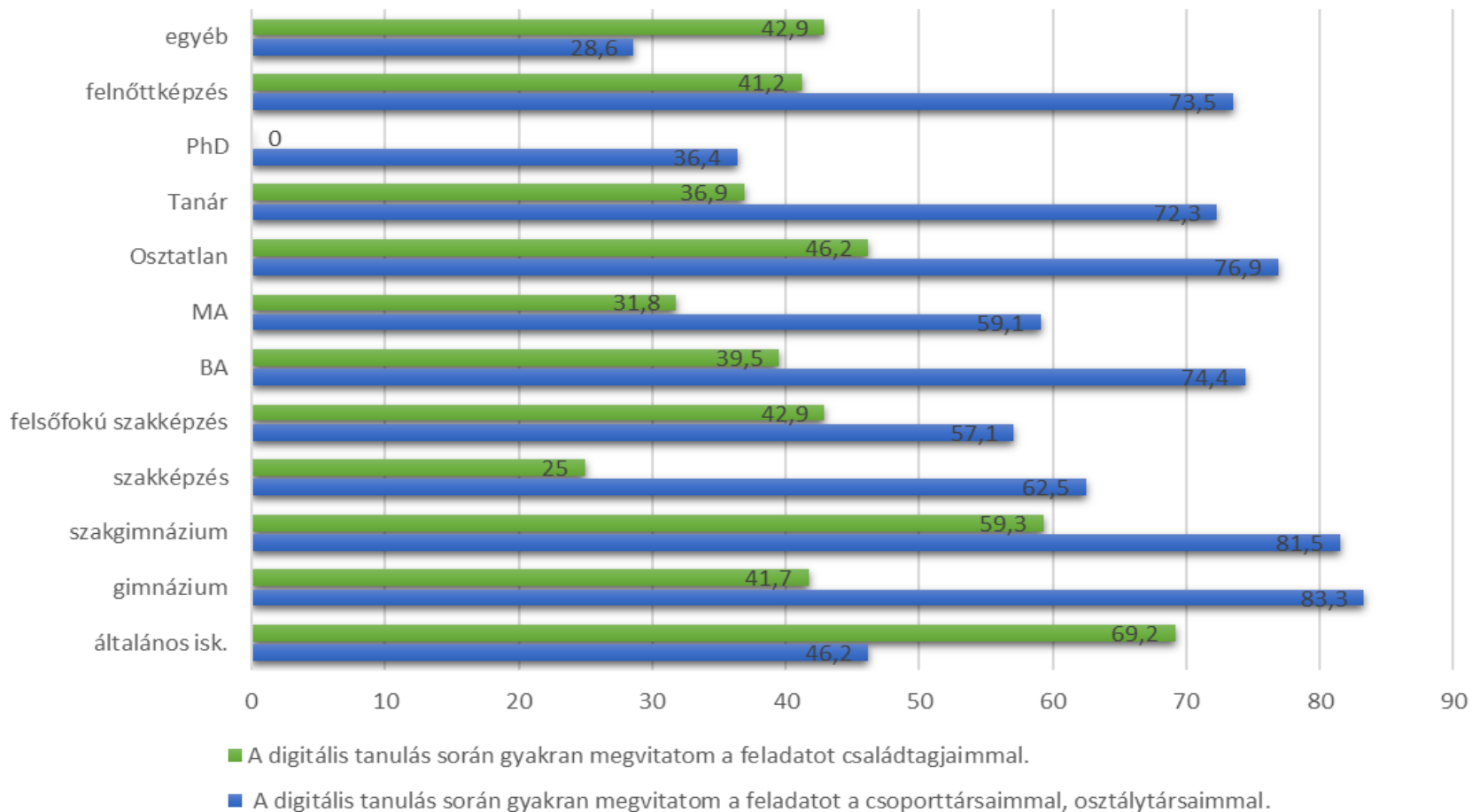

A motiváció szociokulturális megközelítése

- a társas interakcióknak kiemelkedő jelentőségük van a tanulási motívumok fejlődésében (Miyake, Kirschner 2006; Walker, Pressick-Kilborn, Arnold, Sainsbury 2004)
- a motiváció is elsődlegesen társas folyamat eredménye

Interakciók a digitális tanulási környezetben

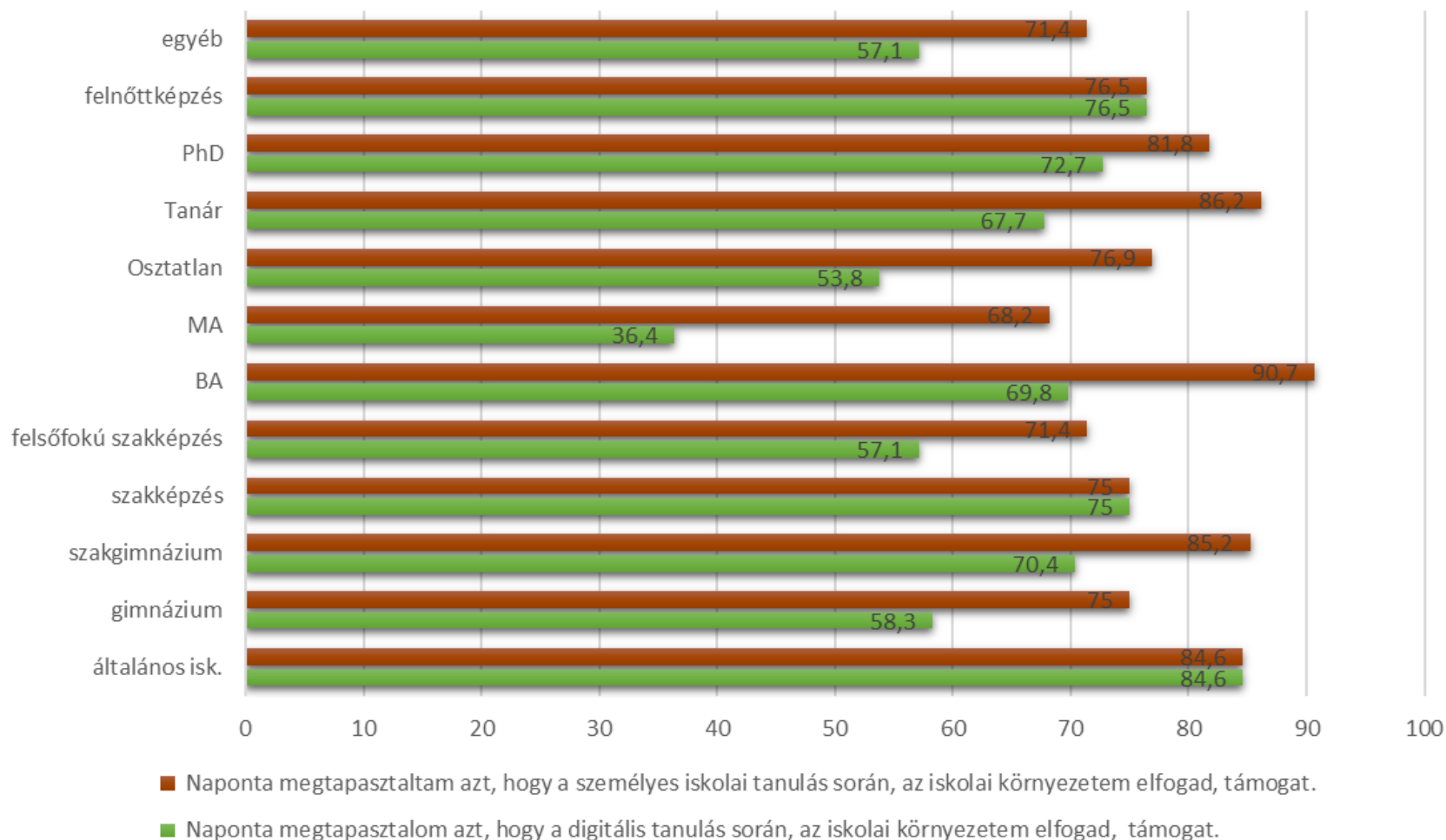

gyenge korreláció mutatható ki a két adatsor között, vagyis akik a csoporttársaikkal megvitatják a feladataikat, azok a családtagjaikkal is hajlamosabbak megvitatni ($r=0,131^*$; $0,05$)

• A digitális tanulási környezet kevésbé támogató, mint a személyes tanulási környezet.

A tanulási környezet támogató hatása

Következtetések

- a digitális tanulás nem teremtett kontextust az elsajátítási célok számára
- a viszonyítási célok esetében is az derült ki, hogy a digitális tanulás nem hordozott olyan motívumokat, célokat, amelyek jobb teljesítményre sarkallták a tanulásban résztvevőket
- a digitális tanulás nem kedvez a tanulási motiváció alakulásának

Közönöm a figyelmet!